

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2015 M. LAPKRIČIO 1 D. – 2015 M. LAPKRIČIO 30 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
6. SOCIALINĖ APSAUGA	4
<i>Dėl termino pareigūnų reikalavimams dėl neišmokėtos motinystės (tėvystės) išmokos pareikšti.....</i>	<i>4</i>
14. TERITORIJŲ PLANAVIMAS.....	5
<i>Dėl kompleksinio teritorijos planavimo dokumentų sprendinių koregavimo .....</i>	<i>5</i>
<i>Dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimo, kai yra pradėtos šių sklypų dalies paėmimo visuomenės poreikiams procedūros.....</i>	<i>5</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATSIKADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	6
<i>Dėl savivaldybės pareigos organizuoti kapinių priežiūrą.....</i>	<i>6</i>
17. BYLOS DĖL NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO	7
<i>Dėl buitinės įrangos atliekų tvarkymo taisyklių tam tikrų normų teisėtumo.....</i>	<i>7</i>
<i>Dėl naujo ūkio subjektų veiklos, susijusios su buitinės įrangos atliekų tvarkymu, teisinio reguliavimo nustatymo ir jam taikytino pereinamojo laikotarpio.....</i>	<i>8</i>
28. BYLOS DĖL ENERGETIKOS TEISINIŲ SANTYKIŲ	10
<i>Dėl karšto vandens tiekimo daugiabučiuose namuose organizavimo.....</i>	<i>10</i>
29. BYLOS, SUSIJUSIOS SU GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLE.....	11
<i>Dėl termino priimti sprendimą dėl leidimo laikyti (nešiotis) ginklus vertinimo.....</i>	<i>11</i>
33. BYLOS, SUSIJUSIOS SU NACIONALINIŲ, ES IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINE PARAMA	12
<i>Dėl neskelbiamų derybų sąlygų taikymo ir su tuo susijusios įrodinėjimo pareigos .....</i>	<i>12</i>
35. BYLOS, SUSIJUSIOS SU VIETOS SAVIVALDA.....	13
<i>Dėl savivaldybės visuomeninės administracinių ginčų komisijos sudėties.....</i>	<i>13</i>
<i>Dėl paskyrimo į seniūno pareigas tvarkos.....</i>	<i>14</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	14
55. TEISMO KOMPETENCIJA	14
<i>Dėl bylos, ginčijant Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio Valdybos sprendimų teisėtumą, priskyrimo bendrosios kompetencijos teismui.....</i>	<i>14</i>
61. PROCESINIAI TERMINAI	15
<i>Dėl reikalavimo proceso šaliai kartu su prašymu dėl termino atnaujinimo pateikti procesinius dokumentus, kurių pateikimo terminą prašoma atnaujinti.....</i>	<i>15</i>
63. SKUNDAS.....	15
<i>Dėl Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo sutrikimų, kaip pagrindo atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą.....</i>	<i>15</i>
70. BYLOS NUTRAUKIMAS.....	16
<i>Dėl galimybės ginčyti Generalinio prokuroro rezoliuciją pripažinti, kad prokuroras padarė tarnybinį pažeidimą, bet neskirti jam tarnybinės nuobaudos.....</i>	<i>16</i>
<i>Dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių, kaip savarankiško administracinės bylos nagrinėjimo dalyko ..</i>	<i>17</i>
81. KITI PROCESO ĮSTATYMŲ AIŠKINIMO IR TAIKymo ATVEJAI	18
<i>Dėl reikalavimų taikos sutarčiai bei teismo vaidmens sprendžiant dėl jos tvirtinimo .....</i>	<i>18</i>

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų ir Specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teisingumo santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2008 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 13P-50-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

6. Socialinė apsauga

6.8. Kiti iš socialinės apsaugos teisinių santykių kylantys klausimai

Dėl termino pareigūnų reikalavimams dėl neišmokėtos motinystės (tėvystės) išmokos pareikšti

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl pareiškėjai – statutinei valstybės tarnautojai – dėl Lietuvos Respublikos socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinojo įstatymo (toliau – ir Laikinis įstatymas) 9 ir 10 straipsnių nuostatų taikymo nuo 2010 m. liepos 1 d. iki 2011 m. rugsėjo 22 d. neišmokėtos motinystės (tėvystės) išmokos dalies priteisimo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjos 2013 m. spalio 4 d. paduotą skundą atmetė.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad šiuo atveju svarbu išsiaiškinti *inter alia*, ar pareiškėja tinkamai pasinaudojo teise kreiptis į teismą dėl jos teises pažeidžiančių veiksmų.

Įvertinusi aktualų teisinį reguliavimą, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog pareigūnų reikalavimams dėl neišmokėtos motinystės (tėvystės) išmokos pareikšti terminas Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statute nėra nustatytas. Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo ir Laikinojo įstatymo nuostatos taikomos tik šių išmokų dydžiams, maksimaliam kompensuojamojo uždarbio dydžiui ir mokėjimo trukmei nustatyti. Tuo tarpu, skirtingai nei motinystės (tėvystės) socialinio draudimo pašalpų atveju, tokiems ginčams dėl pareigūnams neišmokėtos motinystės (tėvystės) išmokos privaloma išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka nėra taikoma. Nustatyta, jog pareiškėja kreipėsi į atsakovą, kuris atsisakė jai išmokėti motinystės (tėvystės) išmokos nepriemoką, šis atsisakymas traktuotas kaip įrodymas, kad tarp šalių kilo ginčas. Konstatuota, jog šiuo atveju nesant nustatyto specialaus kreipimosi į teismą termino ginčo teisiniams santykiams, taikytinas bendrasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme (toliau – ir ABTĮ) nustatytas kreipimosi į teismą terminas. Pagal ABTĮ 33 straipsnio 1 dalį, jeigu specialus įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo akto paskelbimo arba individualaus akto ar pranešimo apie veiksmą (neveikimą) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos arba per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas reikalavimo įvykdymo terminas. LVAT teisėjų kolegija akcentavo, jog nustatant šio termino eigos pradžią, kiekvienu atveju būtina įvertinti pažeidimo, su kuriuo pareiškėjas sieja savo reikalavimą, pobūdį ir bylos individualias faktines aplinkybes.

Apžvelgiamu atveju LVAT teisėjų kolegija rėmėsi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2013 m. lapkričio 7 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-2232/2013 pateiktu išaiškinimu, kad tais atvejais, kai asmuo skundžia ne konkretų administracinį sprendimą, kuris turi būti jam įteiktas, o kompetentingos valstybės institucijos veiksmus, tokio asmens skundo padavimo administraciniam teismui terminas pradedamas skaičiuoti nuo šio asmens sužinojimo (turėjimo sužinoti) apie skundžiamą veiksmą dienos. Teisėjų kolegija nustatė, jog pareiškėja apie jos teises pažeidžiančius veiksmus sužinojo (turėjo sužinoti) ne vėliau kaip 2010 m. spalio 8 d., t. y. kai į jos sąskaitą buvo pervesta pirmoji pagal Laikinojo įstatymo nuostatas sumažinta motinystės (tėvystės) išmoka. Konstatuota, jog į teismą pareiškėja kreipėsi 2013 m. spalio 4 d., t. y. praleidusi minėtą 1 mėnesio terminą.

LVAT nurodė, jog pirmosios instancijos teismas aiškino aplinkybes, susijusias su ginčo esme, t. y. pareiškėjos prašoma priteisti išmokos dalimi, tačiau neįvertino, ar pareiškėja tinkamai pasinaudojo teise kreiptis į teismą dėl jos teises pažeidžiančių veiksmų, t. y. nenustatinėjo, ar pareiškėja į teismą kreipėsi nepraleidusi nustatyto termino, ir nepasiūlė pareiškėjai pateikti prašymo dėl praleisto termino atnaujinimo. Todėl pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir byla perduota pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2015 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-499-602/2015

Teisminio proceso Nr. 3-65-3-00239-2013-7

Procesinio sprendimo kategorija 6.8

[Prieiga internete](#)

14. Teritorijų planavimas

14.3. Detalusis planavimas

14.3.3. Kiti su detaliuoju teritorijų planavimu susiję klausimai

Dėl kompleksinio teritorijos planavimo dokumentų sprendinių koregavimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo, kuriuo buvo nuspręsta koreguoti savivaldybės tarybos patvirtinto detaliojo plano sprendinius: pakeisti detaliojo plano tekstinės dalies atitinkamų priedų teritorijos pagrindinių rodiklių bei tvarkymo reglamentų lentelėse tam tikrų sklypų duomenis ir grafoje „Servitutai“ vietoj žodžių „suteikia teisę pravažiuoti transporto priemonėms, kurių keliamoji galia neviršija 1,7 tonos, įrašyti žodžius „suteikia teisę važiuoti transporto priemonėms, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne didesnė kaip 3,5 t, išskyrus aptarnaujantį transportą“.

Pirmosios instancijos teismas, pripažinęs, kad kelio servituto aprašymo pastaboje klaidingai įrašyti Lietuvos teisės aktų sistemoje nenaudojami transporto priemonių faktiniai duomenys pagal jų keliamąją galią, sprendė, kad savivaldybės administracijos direktorius, ginčytu įsakymu nusprendęs ištaisyti klaidą, detaliojo plano sprendinių esmės nepakeitė.

Pripažindamas tokią pirmosios instancijos teismo poziciją nepagrįsta bei, be kita ko, remdamasis Teritorijų planavimo įstatymo 28 straipsnio 5 dalimi ir aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-8 patvirtintų Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių 253 ir 318.4.1 punktais, LVAT konstatavo, kad ginčo įsakymu buvo pakeisti ne tik galiojančiuose teisės aktuose nenaudojamų transporto priemonių pagal jų faktinius duomenis apibūdinimą, bet ir įrašyta išimtis atitinkamoms transporto priemonėms – „išskyrus aptarnaujantį transportą“, t. y. buvo pakeista detaliojo plano sprendinio esmė, tokiu būdu pažeidžiant teisės aktuose nustatytą detaliojo plano koregavimo procedūrą (reikalavimus).

LVAT panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priėmė naują sprendimą, kuriuo pareiškėjo skundą tenkino bei panaikino ginčytas savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo dalis.

2015 m. lapkričio 19 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-2249-502/2015

Teisminio proceso Nr. 3-65-3-00209-2014-5

Procesinio sprendimo kategorija 14.5

[Prieiga internete](#)

14.4. Pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas

Dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimo, kai yra pradėtos šių sklypų dalies paėmimo visuomenės poreikiams procedūros

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Prienų rajono savivaldybės mero sprendimo, kuriuo atsisakyta imtis veiksmų dėl ginčo žemės sklypų pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimo. Pareiškėjai taip pat prašė įpareigoti atsakovą pakeisti jiems priklausančių žemės sklypų paskirtį iš žemės ūkio į komercinę, parengiant detalųjį planą arba pasiūlant pareiškėjams sudaryti sutartį dėl detaliojo planavimo organizatoriaus teisių ir pareigų perleidimo.

Byloje buvo nustatyta, kad ginčyto sprendimo priėmimo metu Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus įsakymu jau buvo pradėta ginčo žemės sklypų (jų dalių), reikalingų magistralinio kelio ruožui rekonstruoti, visuomenės poreikiams paėmimo procedūra. Informacija apie tai buvo įrašyta į nekilnojamojo turto registrą.

Šiuo aspektu LVAT priminė, kad pagal Žemės įstatymo 46 straipsnio 5 dalį, nuo sprendimo pradėti žemės sklypo paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą įregistravimo nekilnojamojo turto registre žemės sklypo savininkas neturi teisės jo perleisti, įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktinių teisių į šį žemės sklypą, taip pat neturi teisės šio žemės sklypo pertvarkyti (atidalyti, padalyti, perdalyti, sujungti). Taigi teisinės pasekmės, t. y. draudimas perleisti žemės sklypą, įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktines teises į jį, pertvarkyti žemės sklypą, žemės savininkui kyla nuo sprendimo pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą įregistravimo nekilnojamojo turto registre.

Remdamasis aplinkybe, jog informacija apie pradėtą ginčo žemės sklypų dalių paėmimą visuomenės poreikiams procedūrą buvo įregistruota nekilnojamojo turto registre, LVAT pripažino, kad atsakovas pagrįstai atsisakė pradėti pareiškėjų prašytas šių sklypų pertvarkymo procedūras, todėl pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo pareiškėjų skundas buvo atmestas, paliko nepakeistą.

2015 m. lapkričio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2048-662/2015

Teisminio proceso Nr. 3-62-3-0151-2014-8

Procesinio sprendimo kategorija 14.3.3; 35.3

[Prieiga internete](#)

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

15.2.3. Žala

Dėl savivaldybės pareigos organizuoti kapinių priežiūrą

Byloje kilo ginčas dėl žalos atlyginimo, kuri, pareiškėjo nuomone, atsirado dėl laidojimo paslaugas teikiančios bendrovės netinkamai suteiktų laidojimo paslaugų bei netinkamai savivaldybės vykdytų šių paslaugų kontrolės funkcijų.

Byloje konstatuota, jog laidojimo paslaugas teikianti bendrovė suteikė pareiškėjui netinkamas ritualines (laidojimo) paslaugas, t. y. karstą su pareiškėjo motinos palaikais palaidojo už kapo ribų, takeliui tarp kapų skirtoje vietoje. Taip pat pripažinta, kad savivaldybė neveikė taip, kaip pagal įstatymus privalėjo veikti – nepakankamai kontroliavo ir prižiūrėjo laidojimo paslaugų teikėją ir jo teikiamas paslaugas. Ši savivaldybės pareiga pagrįsta Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 6 punktu¹, Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 30 ir 31 straipsniais.

Žmonių palaikų laidojimo įstatymo (toliau – ir ŽPLĮ) 31 straipsnyje (redakcijoje, galiojusioje laidojimo metu) buvo įtvirtinta, jog savivaldybių vykdomosios institucijos, vadovaudamosi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja kapinių priežiūrą. Įstatymų leidėjas ŽPLĮ 31 straipsnį įrašė šeštajame įstatymo skyriuje „Kremavimo, balzamavimo ir laidojimo paslaugų teikimo priežiūra ir kontrolė“. Šio skyriaus 30 straipsnyje nurodyta, kad valstybės institucijos pagal savo kompetenciją prižiūri ir kontroliuoja, kaip kremavimo įmonės, balzamavimą atliekantys fiziniai ir juridiniai asmenys, laidojimo paslaugas teikiančios įmonės vykdo aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos saugos ir asmens duomenų tvarkymo ir apsaugos reikalavimus, nustatytus įstatymų ir kitų teisės aktų. Pasak LVAT, iš šių nuostatų darytina išvada, jog valstybės institucijos, be kita ko, laidojimo paslaugas teikiančias įmones kontroliuoja pagal savo kompetenciją, o pagal tame pačiame skyriuje įrašytą aptartą 31 straipsnį, savivaldybės, sistemiškai vertinant ŽPLĮ šeštojo skyriaus bei viso aptariamo įstatymo nuostatas, organizuoja, t. y. ir kontroliuoja, bendrąją kapinių priežiūrą, taigi ir laidojimą kapinių kapuose. Be to, laidojimo paslauga priskirtina ritualinėms paslaugoms, kurių teikimą, kaip minėta, užtikrina taip pat savivaldybė. Tai, kad laidojimo paslaugų teikimą, kiek tai susiję su kapinių priežiūra, kontroliuoja savivaldybė, patvirtina ir tai, jog pati savivaldybė savo teisės aktais yra detalizavusi šios funkcijos vykdymą – Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. AD-331 patvirtintų Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento miesto tvarkymo skyriaus nuostatų 8.2.3.6 punkte nustatyta, jog Miesto priežiūros ir Kapinių priežiūros poskyriai, vykdydami skyriui priskirtas užduotis, kontroliuoja kapavietės duobės iškasimą, užkasimą ir aplinkos sutvarkymą.

Tai lėmė LVAT išvadą, jog savivaldybė neveikė taip, kaip pagal įstatymus privalėjo veikti, dėl ko savivaldybei nagrinėjamu atveju taikyta civilinė atsakomybė už pareiškėjui dėl netinkamo jo motinos palaikų palaidojimo padarytą turtinę ir neturtinę žalą. LVAT teisėjų kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo priteistos turtinės ir neturtinės žalos paskirstymu atsakovams. Pasak LVAT teisėjų kolegijos, pripažintina, kad laidojimo paslaugas teikusios bendrovės veiksmai yra tiesioginė pareiškėjui atsiradusios žalos priežastis, o savivaldybės veiksmų neatlikimas – netiesioginė. Ši aplinkybė, be kita ko, pagrindžia dalinės atsakomybės

¹ Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnyje išvardytos savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos, kurių viena – ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas (6 str. 41 p.).

nagrinėjamu atveju taikymą. Be to, sudaro pagrindą spręsti dėl skirtingų taikytinos civilinės atsakomybės dalių. Savivaldybės atsakomybė dėl žalos įvertinta 30 proc., laidojimo paslaugas teikiančios bendrovės – 70 proc.

2015 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3394-502/2015

Teismo proceso Nr. 2-06-3-06496-2013-2

Procesinio sprendimo kategorijos: 15.2.3.1; 15.2.3.2.

[Prieiga internete](#)

17. Bylos dėl norminių administracinių aktų teisėtumo

17.1. Centrinų valstybinių administravimo subjektų

Dėl buitinės įrangos atliekų tvarkymo taisyklių tam tikrų normų teisėtumo

Norminėje administracinėje byloje LVAT išplėstinė teisėjų kolegija atliko tyrimą, ar Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. DI-576 (toliau – ir Taisyklės), 8 ir 13 punktai tiek, kiek jie nustato, kad vienas iš kriterijų, į kurį atsižvelgiama apskaičiuojant buitinės elektros ir elektroninės įrangos (toliau – įrangos) atliekų, kurios gali susidaryti per 3 mėnesius naudojant gamintojų ir importuotojų organizacijos (toliau – Organizacija) dalyvių ir gamintojų, ir importuotojų, pavedusių jai organizuoti įrangos atliekų tvarkymą narių (toliau – ir Organizacijos nariai), Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiamą buitinę įrangą, kiekis, yra Organizacijos narių vidutiniškai per praėjusių metų 3 mėnesius Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekiamas buitinės įrangos kiekis, neprieštarauja Atliekų tvarkymo įstatymo 34² straipsnio 3 daliai (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo Nr. XII-832 redakcija).

Atliekų tvarkymo įstatymo 34² straipsnio 3 dalyje (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija) nurodyta banko garantija ar laidavimo draudimo sutartimi iš esmės siekiama užtikrinti Organizacijos pareigų, susijusių su įrangos atliekų tvarkymu (tvarkymo finansavimu), vykdymą. Be bendros pareigos tvarkyti visas atitinkamas buitinės įrangos atliekas, šios įrangos gamintojai ir importuotojai ar (ir) Organizacijos (Atliekų tvarkymo įstatymo 34¹ str. 5 d. 2 p. (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija) taip pat privalo vykdyti Vyriausybės nustatytas įrangos atliekų tvarkymo užduotis. Ši pareiga numatyta Atliekų tvarkymo įstatymo 34¹ straipsnio 1 dalies 6 punkte (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija), kuriame taip pat įtvirtinta, kad „Vyriausybė nustato, kokį mažiausią [įrangos] atliekų kiekį pagal minimalius [įrangos] atliekų naudojimo reikalavimus turi sutvarkyti gamintojai ir importuotojai, atsižvelgdama į per praėjusius kalendorinius metus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekiamas [įrangos] kiekį ir į minimalius gamintojų ir importuotojų organizuojamų [įrangos] atliekų surinkimo sistemų kokybės reikalavimus“.

Cituotoje nuostatoje minimos užduotys yra nustatytos Mažiausio elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekio, kurį turi sutvarkyti elektros ir elektroninės įrangos gamintojai ir importuotojai, apraše, patvirtintame Vyriausybės 2006 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 61. Šio aprašo III skyriaus „Elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo užduočių vykdymo sąlygos“ 3 punkte (2014 m. birželio 4 d. nutarimo redakcija) taip pat numatyta, kad „mažiausias [įrangos] atliekų kiekis, kurį turi sutvarkyti [įrangos] gamintojas ar importuotojas <...> apskaičiuojamas atsižvelgiant į einamųjų kalendorinių metų kiekybinę [įrangos] atliekų tvarkymo užduotį (procentais) ir per praėjusius kalendorinius metus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekiamą [įrangos] kiekį (tonomis)“.

Vertindama Atliekų tvarkymo įstatymo 34¹ straipsnio 1 dalies 6 punkte (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija) ir minėtame Vyriausybės nutarime numatytą įrangos atliekų kiekio apskaičiavimo tvarką, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog ji atitinka tvarką, kuri numatyta Taisyklių 8 ir 13 punktuose. Iš tiesų pagal pastarąsias ginčo nuostatas, Atliekų tvarkymo įstatymo 34² straipsnio 3 dalyje (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija) minimas kiekis apskaičiuojamas Organizacijos narių vidutiniškai per praėjusių metų 3 mėnesius Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekiamą buitinės įrangos kiekį (tonomis) padauginus iš einamųjų metų Vyriausybės nustatytą šios įrangos tvarkymo užduočių skaitinės reikšmės. Kitaip tariant, pagal pareiškėjų ginčytas norminio administracinio akto nuostatas apskaičiuotas atliekų kiekis atitinka ¼ Atliekų tvarkymo įstatymo 34¹ straipsnio 1 dalies 6 punkte (2014 m. balandžio 17 d.

įstatymo redakcija) numatytos ir Vyriausybės einamiesiems metams nustatytos buitinės įrangos atliekų tvarkymo užduoties.

Atliekų tvarkymo įstatymo 34² straipsnio 3 dalimi (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija) reikalaujamais dokumentais siekiama užtikrinti, kad Organizacija finansuos atitinkamą privalomą sutvarkyti ginčo atliekų kiekį, įskaitant tas atliekas, kurių tvarkymą privaloma finansuoti vykdant Atliekų tvarkymo įstatymo 34¹ straipsnio 1 dalies 6 punkte (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija) numatytas užduotis. Šios užduotys nustatomos, atsižvelgiant į per praėjusius kalendorinius metus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekto įrangos kiekį. Todėl spęsta, kad įstatymo nuostatos patvirtina, kad vidutiniškai per 3 mėnesius praėjusiais metais tiekto buitinės įrangos kiekis gali būti vienas iš kriterijų, naudojamų apskaičiuojant Atliekų tvarkymo įstatymo 34² straipsnio 3 dalyje (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija) nurodytą atliekų kiekį bei, atitinkamai, banko garantijos ar laidavimo draudimo sutarties sumą.

Išdėstytos aplinkybės sudarė pakankamą pagrindą pripažinti, kad Taisyklių 8 ir 13 punktai, tiek, kiek jie nustato, kad vienas iš kriterijų, į kurį atsižvelgiama apskaičiuojant buitinės įrangos atliekų, kurios gali susidaryti per 3 mėnesius naudojant Organizacijos narių Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiamą buitinę įrangą, kiekį, yra Organizacijos narių vidutiniškai per praėjusių metų 3 mėnesius Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekto buitinės įrangos kiekis, neprieštaruoja Atliekų tvarkymo įstatymo 34² straipsnio 3 daliai (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija).

2015 m. lapkričio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I-17-492/2015

Procesinio sprendimo kategorija 17.1

Teisminio proceso Nr. 3-66-3-00042-2015-2

[Prieiga internete](#)

Dėl naujo ūkio subjektų veiklos, susijusios su buitinės įrangos atliekų tvarkymu, teisinio reguliavimo nustatymo ir jam taikytino pereinamojo laikotarpio

Norminę administracinę bylą nagrinėjusi LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nustatė, kad Seimo nariai Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymo Nr. D1-295 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymo Nr. D1-576 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ atitiktimi aukštesnės galios teisiniu reguliavimu iš esmės abejojo tik tiek, kiek ginčyto aplinkos ministro įsakymo 4 punkto dalimi Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. D1-576 (toliau – ir Įsakymas), 1 priedo lentelėje nustatyti 1 grupės elektros ir elektroninės įrangos (toliau – ir Įranga) atliekų tvarkymo įkainiai (toliau – ir Įkainiai) padidinti nuo 203 iki 231 eurų už toną, t. y. nustatytas 231 euro ginčo įrangos atliekų tvarkymo įkainis.

Atsižvelgiant į pareiškimo turinį, šia apimtimi Įsakymo teisėtumas iš esmės buvo tiriamas tiek, kiek ginčo norminiame administraciniame akte nebuvo numatytas pakankamas laikotarpis nuo oficialaus minėtos Įsakymo 4 punkto dalies paskelbimo iki jos įsigaliojimo.

Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalis įtvirtina, kad „teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos. Ši nuostata netaikoma, kai teisinis reguliavimas nustatomas arba keičiamas pagal Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus įpareigojimus, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių reikalavimus, taip pat kai nustatomas ūkio subjektams palankesnis teisinis reguliavimas.“

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sutiko, jog šia įstatymo nuostata, be kita ko, yra įgyvendinami (užtikrinami) iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantys teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo principai, kurių paskirtis – užtikrinti asmens pasitikėjimą valstybe ir teise. Todėl, siekiant sudaryti sąlygas asmenims pasirengti numatomiesiems pakeitimams, gali būti būtina nustatyti vėlesnę jo įsigaliojimo datą (taikymo pradžią). Tam tikrais atvejais įstatymų leidėjas privalo numatyti pakankamą

vacatio legis, t. y. laikotarpį nuo įstatymo oficialaus paskelbimo iki jo įsigaliojimo (taikymo pradžios), per kurį suinteresuoti asmenys galėtų pasirengti įgyvendinti iš jo kylančius reikalavimus (Konstitucinio Teismo 2013 m. vasario 15 d. nutarimas). LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos nuomone, teisėkūros subjektui nesilaikant aptartų reikalavimų, paprastai nepaisoma ir konstitucinio teisėtų lūkesčių apsaugos principo.

Apžvelgiamu atveju ginčyta Įsakymo 4 punkto nuostata įsigaliojo kitą dieną po Įsakymo oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre. Įsakymo 4 punkto dalimi buvo padidinti Taisyklių 1 priedo lentelėje nustatyti įrangos atliekų tvarkymo įkainiai nuo 203 iki 231 Eur už toną. Šie ir kiti minėtame Taisyklių priede nurodyti įkainiai yra taikomi apskaičiuojant banko garantijų ir laidavimo draudimo sutarčių, kurios skirtos užtikrinti Gamintojų ir importuotojų organizacijų (toliau – ir Organizacijos, Organizacija) pareigų, susijusių su įrangos atliekų tvarkymu, vykdymą (Taisyklių 3.1 ir 3.2 p. (aplinkos ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymo Nr. D1-295 redakcija), sumas. Iš tiesų, kaip matyti iš Taisyklių 8 ir 13 punktų, šios sumos apskaičiuojamos Taisyklių 1 priede nurodytus įkainius padauginus iš atitinkamai kategorijai priskirtos įrangos atliekų kiekio, apskaičiuoto Organizacijos narių vidutiniškai per praėjusių metų 3 mėnesius Lietuvos Respublikos vidaus rinkai verslo tikslais tiekta įrangos kiekį (tonomis) padauginus iš einamųjų metų Vyriausybės nustatytą šios įrangos tvarkymo užduočių skaitinės reikšmės. Tai reiškia, kad įkainių padidinimas lemia ir aptariamų dokumentų sumų padidėjimą, kuris, atsižvelgiant į Organizacijos narių ir kitų dalyvių tiekiamos į Lietuvos Respublikos vidaus rinką įrangos kiekį, gali būti ženklus bei nulemiantis (reikšmingas) papildomas šių ūkio subjektų veiklos išlaidas (sąnaudas).

Pagal Atliekų tvarkymo įstatymo 34² straipsnio 3 dalį (2014 m. balandžio 17 d. įstatymo redakcija), „siekdama gauti [įrangos] atliekų tvarkymo organizavimo licenciją ir vykdydama veiklą išduotos licencijos pagrindu, Organizacija <...> turi turėti banko garantiją ar laidavimo draudimo sutartį, įrodančią, kad visų [įrangos] atliekų, kurios gali susidaryti per 3 mėnesius naudojant jos dalyvių ir gamintojų, ir importuotojų, pavedusių jai organizuoti [įrangos] atliekų tvarkymą, tiekta Lietuvos Respublikos vidaus rinkai [įrangą], tvarkymas bus finansuojamas <...>“. Kitaip tariant, minėtos banko garantijos ir (ar) laidavimo draudimo sutarties turėjimas bei pateikimas kompetentingiems viešojo administravimo subjektams yra privaloma sąlyga Organizacijai gauti įrangos atliekų tvarkymo organizavimo licenciją bei vykdyti atitinkamą veiklą pagal šią licenciją. Šios aplinkybės, LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, reiškia, kad aptariama Įsakymo 4 punkto dalimi atliktas pakeitimas buvo Organizacijų veiklos reglamentavimo pakeitimas, numatytas Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje bei nurodytas minėtoje Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje.

Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalis numato minimalų terminą, kuriam turi būti atidedamas teisės akto (jo dalies) įsigaliojimas, t. y. ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos. Remiantis Konstitucinio Teismo formuojama oficialia konstitucine doktrina, kiek laiko prisitaikymui derėtų palikti kiekvienu konkrečiu atveju, turėtų būti vertinama, atsižvelgiant į daugelį aplinkybių: teisės akto paskirtį teisės sistemoje ir juo reguliuojamų visuomeninių santykių pobūdį, subjektų, kuriems jis taikytinas, ratą bei jų galimybes pasirengti naujo teisinio reguliavimo įsigaliojimui, kitas svarbias aplinkybes (Konstitucinio Teismo 2013 m. vasario 15 d., 2013 m. gegužės 16 d. nutarimai).

LVAT išplėstinei teisėjų kolegijai nekilo abejonių, kad aptariama Įsakymo 4 punkto dalimi padidinti įkainiai lėmė, kad padidėjo Organizacijų veiklos sąnaudos, kurias ūkio subjektai paprastai planuoja iš anksto. Pastebėta ir tai, kad banko garantiją Organizacijai suteikia bankas ar kita kredito įstaiga, veikianti Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje (Taisyklių 4 p.), o laidavimo draudimo sutartį sudaro Organizacija ir draudimo įmonė, pagal Lietuvos draudimo įstatymo nuostatas turinti teisę vykdyti šią veiklą (Taisyklių 5 p.). Šiuos dokumentus, vadovaujantis Taisyklių 15 punktu (aplinkos ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymo Nr. D1-295 redakcija), einamiesiems metams Organizacijos privalo pateikti Aplinkos apsaugos agentūrai iki kiekvienų metų birželio 2 d. Atitinkamai toks teisinis reguliavimas leido teigti, kad galimybė iki nustatytų terminų įgyvendinti pareigą pateikti minėtus dokumentus, kuriais užtikrinamos sumos apskaičiuojamos pagal įkainius, priklauso ne tik nuo pačių Organizacijų, bet ir nuo derybų su minėtais bankais, kredito įstaigomis ir (ar) draudimo įmonėmis bei šių subjektų priimamų sprendimų.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nenustatė svarbaus viešojo intereso, būtinybės apsaugoti kitas Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, ar kitų išimtinių ir objektyvių aplinkybių, nusveriančių Organizacijų interesą turėti Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje numatytą minimalų laiką prisitaikyti prie pasikeitusių įkainių.

Nurodytų argumentų pagrindu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pripažino, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. balandžio 13 d. įsakymas Nr. D1-295 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2012 m. liepos 4 d. įsakymo Nr. D1-576 „Dėl Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“, tiek, kiek nenustato, jog 4 punkto dalis, kuria Gamintojų ir importuotojų organizacijoms išduodamų dokumentų, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos, alyvos, baterijų ir akumuliatorių atliekų ar eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. D1-576, 1 priedo lentelėje 1 grupės elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo įkainis nustatytas 231 eurų už toną, įsigalioja po trijų mėnesių nuo jo oficialaus paskelbimo dienos, prieštarauja Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 daliai (2012 m. rugsėjo 18 d. įstatymo Nr. XI-2220 redakcija) ir konstitucinio teisėtų lūkesčių apsaugos principo reikalavimams.

2015 m. lapkričio 16 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-16-552/2015

Procesinio sprendimo kategorija 17.1

Teisminio proceso Nr. 3-66-3-00041-2015-1

[Prieiga internete](#)

28. Bylos dėl energetikos teisinių santykių

Dėl karšto vandens tiekimo daugiabučiuose namuose organizavimo

Byloje ginčas iš esmės kilo dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – ir VKEKK) nutarimo, kuriuo UAB „Litesko“ filialui „Kelmės šiluma“ vienašališkai buvo nustatytos šilumos kainos dedamosios. UAB „Litesko“ teigė, kad VKEKK netinkamai apskaičiavo minėtą kainą. Pasak bendrovės, visas šilumos kiekis (tame tarpe su nepaskirstytu karštu vandeniu ir karšto vandens cirkuliacijai), patiektas į daugiabučius namus, turi būti paskirstytas vartotojams apmokėjimui.

LVAT teisėjų kolegija su pareiškėjo aiškinimu nesutiko. Pagal šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnį, vartotojai daugiabučiuose namuose gali Civilinio kodekso 4.85 straipsnyje nustatyta tvarka pasirinkti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą arba karšto vandens tiekėją ir sudaryti su juo karšto vandens pirkimo–pardavimo sutartį. Pasirinktas karšto vandens tiekėjas įrengia vartotojo suvartojamo karšto vandens atsiskaitomuosius apskaitos prietaisus, sudaro sutartis ir perka karštam vandeniui ruošti reikalingą geriamąjį vandenį bei šilumą ar kitą energiją iš atitinkamų tiekėjų. Nupirkto geriamojo vandens kiekis nustatomas pagal atsiskaitomojo apskaitos prietaiso, vandens tiekėjo įrengto pastate prieš karšto vandens ruošimo įrenginius, rodmenis. Nupirkto šilumos ar kitos energijos kiekis nustatomas pagal šilumos ar kitos energijos tiekėjo įrengto prieš karšto vandens ruošimo įrenginius šilumos apskaitos prietaiso rodmenis, o jeigu jo nėra arba jis sugedęs, – pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtintas normas. Vartotojams parduodamo karšto vandens kiekis nustatomas pagal vartotojų patalpose esančių atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų rodmenis. Karšto vandens kaina, pranešimų apie suvartotą karštą vandenį pateikimo ir mokesčio už karštą vandenį apmokėjimo tvarka nustatoma karšto vandens tiekėjo ir vartotojo sutartyje. Nustatant mokesčius už karštą vandenį, su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis gali būti priskirtas ir išdalijamas apmokėti vartotojams tik tuo atveju, jeigu tiekėjai įvykdė visas savo prievoles sutvarkyti karšto vandens apskaitą tame name. Tuo atveju, kai daugiabučio namo vartotojai karšto vandens tiekėju pasirenka šilumos tiekėją, šilumos tiekėjas privalo su šio namo vartotojais sudaryti karšto vandens pirkimo–pardavimo sutartį (1 dalis). Kol vartotojai pasirenka karšto vandens tiekėją arba apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, karšto vandens tiekėjas yra šilumos tiekėjas. Karšto vandens apskaitos prietaisus daugiabučio namo butuose ir kitose patalpose įrengia, prižiūri ir jų patikrą atlieka karšto vandens tiekėjas, jeigu iki šio įstatymo įsigaliojimo sudarytose karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo, priežiūros ir patikros daugiabučio namo butuose ir kitose patalpose sutartyse nenumatyta kitaip (2 dalis).

LVAT išaiškino, kad pareiškėjas, kaip šilumos, o tuo pačiu – ir karšto vandens tiekėjas, turi pareigą sutvarkyti karšto vandens apskaitą daugiabučiame name. Nors šios pareigos vykdymui terminas įstatyme nėra nustatytas, tačiau tik ją įvykdžius, atsiranda įstatyme numatytos prielaidos, nustatant mokesčius už

karštą vandenį, su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotą šilumos kiekį priskirti ir išdalinti apmokėti vartotojams.

LVAT vertinimu, šios išvados nepaneigia ir Kelmės savivaldybės tarybos nustatytas terminas pareiškėjui įrengti karšto vandens apskaitą (iki 2018 m. gruodžio 31 d.), kadangi ši aplinkybė nesudaro pagrindo paskirstyti vartotojams su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotą šilumos kiekį: Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos nuostatos (nustatant mokesčius už karštą vandenį, su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis gali būti priskirtas ir išdalijamas apmokėti vartotojams) taikymas siejamas su tam tikros sąlygos buvimu (jeigu tiekėjai įvykdė visas savo prievolės sutvarkyti karšto vandens apskaitą tame name), o ne tokios sąlygos neįvykdymu per tam tikrą laiką tarpą. Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėtu atveju karšto vandens apskaita dar nebuvo tinkamai sutvarkyta, t. y. nebuvo šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatytos aplinkybės, VKEKK savo pareigas atliko tinkamai.

2015 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1790-525/2015

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00869-2014-3

Procesinio sprendimo kategorija 28

[Prieiga internete](#)

29. Bylos, susijusios su ginklų ir šaudmenų kontrole

Dėl termino priimti sprendimą dėl leidimo laikyti (nešiotis) ginklus vertinimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl atsakovo Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Panevėžio AVPK) 2014 m. gegužės 12 d. sprendimo (toliau – ir Sprendimas), kuriuo panaikintas pareiškėjui išduotas leidimas laikyti (nešiotis) ginklus (toliau – ir Leidimas).

Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad minėtas atsakovo Sprendimas formaliai yra teisėtas, tačiau aplinkybė, kad atsakovas beveik 3 metus nespėdė klausimo dėl pareiškėjo teisės nešioti ginklus, daro jį neteisingu.

LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas tinkamai ir visapusiškai nustatė bei ištyrė faktines bylos aplinkybes bei teisingai jas kvalifikavo, tačiau LVAT teisėjų kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimo argumentais, kuriais remiantis buvo panaikintas atsakovo Sprendimas.

Nustatyta, jog Leidimas buvo panaikintas dėl pareiškėjo 2011 m. gegužės 21 d., 2011 m. birželio 3 d. ir 2011 m. liepos 20 d. padarytų administracinių teisės pažeidimų. Taip pat nustatyta, kad Panevėžio AVPK apie pagrindą pradėti Leidimo panaikinimo procedūrą sužinojo vėliausiai 2011 m. liepos 20 d., kai, pareiškėjui padarius administracinį teisės pažeidimą, iš jo buvo paimtas ginklas. Atsakovo veiksmas paimti ginklą, atsiradus pagrindui panaikinti Leidimą pagal Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 41 straipsnio 5 dalį, vertintas kaip administracinės procedūros panaikinti pareiškėjui išduotą Leidimą pradėjimas. Tokia išvada grįsta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAĮ) 22 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią administravimo subjektas pradeda administracinę procedūrą remdamasis savo registruose turima informacija.

Pagal VAĮ 31 straipsnį, administracinė procedūra turėjo būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios arba, jei dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negalėjo būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas galėjo ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. LVAT teisėjų kolegija konstatavo, jog atsakovas sprendimo per VAĮ 31 straipsnyje nustatytus terminus nepriėmė.

LVAT pažymėjo, jog pagal Įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 11 punktą, asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos asmeniu, jei per pastaruosius 3 metus ne mažiau kaip 2 kartus padarė administracinius teisės pažeidimus, būdamas apsvaigęs nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų. Pagal šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 5 punktą, yra pagrindas panaikinti tokiam asmeniui išduotą leidimą laikyti (nešiotis) ginklą.

Nustatyta, jog pareiškėjas paskutinį administracinį teisės pažeidimą padarė 2011 m. liepos 20 d., o ginčyto Sprendimo panaikinti leidimą ginklui priėmimo metu (2014 m. gegužės 12 d.) buvo padaręs

pakankamą kiekį administracinių teisės pažeidimų per 3 pastaruosius metus, dėl kurių pagrįstai buvo pripažintas asmeniu, nesančiu nepriekaištingos reputacijos.

LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, esant šioms aplinkybėms, atsakovas 2014 m. gegužės 12 d. sprendimu teisėtai ir pagrįstai nusprendė panaikinti pareiškėjui išduotą leidimą laikyti (nešiotis) ginklus. Atsižvelgdama į tai, kad Sprendimas atitinka materialiosios teisės normų reikalavimus, LVAT teisėjų kolegija sprendė, jog tokiu atveju nėra pagrindo naikinti atsakovo Sprendimą dėl procedūros terminų pažeidimo.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtinas naujas sprendimas, kuriuo pareiškėjo skundas atmestas.

2015 m. lapkričio 10 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-993-261/2015

Teisminio proceso Nr. 3-65-3-00246-2014-6

Procesinio sprendimo kategorija 29

[Prieiga internete](#)

33. Bylos, susijusios su nacionalinių, ES ir užsienio institucijų finansine parama

33.4. Kitos bylos, susijusios su nacionalinių, ES ir užsienio institucijų finansine parama

Dėl neskelbiamų derybų sąlygų taikymo ir su tuo susijusios įrodinėjimo pareigos

Byloje ginčas kilo dėl Transporto investicijų direkcijos įsakymo, kuriuo pareiškėjas, Klaipėdos miesto savivaldybės administracija, vykdamas Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis finansuojamą transporto projektą, buvo įpareigotas grąžinti dalį netinkamomis pripažintų šio projekto lėšų, teisėtumo.

Teisinį pagrindą nurodyti grąžinti dalį projekto lėšų sudarė tyrimo metu paaiškėjusi aplinkybė, jog pareiškėjas, vykdydamas viešuosius pirkimus, nesilaikė Europos Komisijos Direktyvos Nr. 2004/18/EB 31 straipsnio 1 dalies c punkto ir Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – ir VPĮ) 3 straipsnio 1 dalies ir 56 straipsnio 1 dalies 4 punkto reikalavimų.

Iš bylos faktinių aplinkybių buvo matyti, jog tokios išvados prieita nustačius, jog pareiškėjas po to, kai 2005 m. lapkričio 28 d. atmetė atvira konkurse dalyvavusios įmonės pateiktą pasiūlymą, ir 2006 m. kovo 26 d. dėl to, kad neišvengiamai būtina pirkimą atlikti ypač skubiai, iš esmės pakeitė pirkimo sąlygas ir pradėjo neskelbiamų derybų procedūrą; į neskelbiamas derybas nebuvo pakviesti nei pirkimo dokumentus įsigiję, nei pasiūlymus pateikę atviro konkurso dalyviai; buvo išsiųstas kvietimas vienai Vokietijos įmonei, kuri nebuvo įsigijusi pirkimo dokumentų ir neteikė pasiūlymo atviram tarptautiniam paslaugų konkursui. Po neskelbiamų derybų 2006 m. liepos 14 d. sudarytos sutarties vertė numatytąjį biudžetą viršijo 49 procentais, o viešo konkurso metu pateikto pasiūlymo kainą, kuri buvo įvardyta kaip per didelė ir nepriimtina – 27 proc.

Bylą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija, sutikdama su pirmosios instancijos teismo išaiškinimu bei remdamasi LAT formuojama praktika, priminė, jog neskelbiamų derybų procedūra, kaip išimtinis viešojo pirkimo būdas, VPĮ 56 straipsnio 1 dalies 4 punkto pagrindu gali būti taikoma tik tada, kai įvykdomos visos trys sąlygos: 1) nenumatomas įvykis; 2) ypatingos skubos aplinkybės, dėl kurių neįmanoma laikytis kitoms procedūroms nustatytų terminų; 3) priežastinis ryšys tarp nenumatomo įvykio ir dėl atsiradusios ypatingos skubos. LVAT teisėjų kolegija akcentavo, kad neskelbiamų derybų procedūrų sąlygos aiškinamos ir taikomos kaip išimtinės nuostatos, todėl derybų procedūra leidžiama tik tiems darbams, kurie neišvengiamai būtini siekiant nedelsiant reaguoti į šiuos nenumatytus įvykius, kurie pagal Europos Komisijos parengtą vadovą dėl Bendrijos taisyklių, taikomų viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymui, apibrėžiami kaip neapsakomai viršijantys įprastines ekonominio ir socialinio gyvenimo ribas. Įrodinėjimo pareiga, jog egzistavo išimtinės aplinkybės, dėl kurių buvo organizuotos neskelbiamos derybos, tenka asmeniui, siekiančiam jomis pasinaudoti, šiuo atveju – pareiškėjui.

Nors pareiškėjas ir teigė, kad pirmiau nurodyta, su VPĮ 56 straipsnio 1 dalies 4 punkto aiškinimu susijusi, praktika buvo suformuota po to, kai buvo įvykdyta neskelbiamų derybų procedūra, bylą nagrinėjusios LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismo nutarties priėmimo metu galiojo ta pati VPĮ 56 straipsnio 1 dalies 4 punkto redakcija, kaip ir vykdant ginčo neskelbiamas derybas, taigi būtent galiojęs teisinis reguliavimas įpareigojo pareiškėją pirkimą neskelbiamų derybų būdu pradėti tik esant visoms įstatyme numatytoms būtinoms (kumulatyvioms) sąlygoms.

LVAT teisėjų kolegija taip pat atmetė pareiškėjo argumentus, jog objektyviai kliūtimi įvykdyti kitas nei neskelbiamų derybų procedūras, buvo besibaigiantis projekto įgyvendinimo terminas. Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija atsižvelgė į pareiškėjo, kaip perkančiosios organizacijos, veiksmus, kurių ji galėjo imtis, tačiau nesiėmė, siekdama kuo anksčiau paskelbti apie pirkimą arba sumažinti nustatytus paskelbimo terminus.

Įvertinusi faktines aplinkybes, be kita ko, tai, jog daugiau negu metus viešųjų pirkimų procedūros apskritai nebuvo vykdomos, LVAT teisėjų kolegija sprendė, jog nuo atviro konkurso pabaigos (2005 m. lapkričio 28 d.) iki sutarties su neskelbiamų derybų metu atrinko tiekėjo sudarymo (2006 m. liepos 14 d.) praėjus laiko tarpas būtų realus ir pakankamas organizuoti pirkimą atviro konkurso būdu, nepažeidžiant VPĮ nustatytų terminų, tačiau neskelbiamos derybos buvo pradėtos tik 2006 m. kovo 28 d. Todėl aplinkybės, kuriomis buvo grindžiama ypatinga skuba, pagrįstai buvo pripažintos priklausiusiomis nuo perkančiosios organizacijos valios, taip pat nebuvo priežastinio ryšio tarp nurodomo nenumatyto įvykio (neįvykusio atviro konkurso) ir dėl to atsiradusios skubos, susijusios su projekto įgyvendinimo terminu.

Atsižvelgusi į tai, jog pareiškėjas, kuriam teko pareiga įrodyti pirmiau aptartųjų sąlygų egzistavimą, to nepadarė, LVAT teisėjų kolegija, be kita ko, sprendė, jog VPĮ 56 straipsnio 1 dalies 4 punkto pažeidimas konstatuotas pagrįstai ir teisėtai.

Pareiškėjo apeliacinis skundas nebuvo patenkintas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo atmetas pareiškėjo skundas dėl ginčo Transporto investicijų direkcijos įsakymo panaikinimo, paliktas nepakeistu.

2015 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1741-492/2015

Procesinio sprendimo kategorija 33.4

Teismo proceso Nr. 3-61-3-08162-2013-6

[Prieiga internete](#)

35. Bylos, susijusios su vietos savivalda

35.3. Kitos bylos, susijusios su vietos savivalda

Dėl savivaldybės visuomeninės administracinių ginčų komisijos sudėties

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad Ignalinos rajono savivaldybės taryba sprendimu sudarė savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpiui Ignalinos rajono savivaldybės visuomeninę administracinių ginčų komisiją. Keturi iš penkių šios komisijos narių – Ignalinos rajono savivaldybės administracijos darbuotojai.

Vyriausybės atstovas Utenos apskrityje, kreipdamasis į administracinę teisimą su prašymu panaikinti šį sprendimą, nurodė, kad tokia komisijos sudėtis neatitinka Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje bei Viešojo administravimo įstatymo nuostatų. Komisijos narių, kurie yra ir Ignalinos rajono savivaldybės administracijos darbuotojai, priimami sprendimai, sprendžiant ginčus, kuriuose viena iš šalių bus Ignalinos rajono savivaldybė, pareiškėjo nuomone, automatiškai bus šališki ir neobjektyvūs.

LVAT teisėjų kolegija, konstatavusi pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumą, nurodė, kad savivaldybių visuomeninių administracinių ginčų komisijų sudarymo sąlygas ir tvarką reglamentuoja Administracinių ginčų komisijų įstatymas. Šiame įstatyme, kuriuo aptariamu atveju ir turi būti vadovojamasi, nėra įtvirtinta nuostatų, draudžiančių komisijos nariais skirti savivaldybės, kitų valstybės institucijų ar visuomeninių organizacijų darbuotojus. Komisijos nariai, vykdydami jiems priskirtas funkcijas, turės paisyti Viešojo administravimo ir Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymų reikalavimų, tačiau ar šie reikalavimai bus pažeisti, vertintina individualiu atveju, kai kyla konkretaus šios komisijos priimtos sprendimo teisėtumo klausimas.

LVAT nutartimi Vyriausybės atstovo apeliacinį skundą atmetė.

2015 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-809-438/2015

Procesinio sprendimo kategorija 35.2; 35.3

Teismo proceso Nr. 3-65-3-00120-2014-7

[Prieiga internete](#)

Dėl paskyrimo į seniūno pareigas tvarkos

Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje kreipėsi į administracinę teisimą, prašydamas panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą, kuriuo neorganizuojant konkurso, konkrečios seniūnijos vyriausioji specialistė (duomenys neskelbtini), įvertinus jos tarnybinę veiklą labai gerai, buvo perkelta į seniūnės pareigas.

Administracinę bylą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija iš esmės atsižvelgė į Valstybės tarnybos įstatymo 10 straipsnio 4 dalies nuostatą, pagal kurią jeigu kiti įstatymai (išskyrus statutus, Diplomatines tarnybos įstatymą, Korupcijos prevencijos įstatymą, Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymą ir Vietos savivaldos įstatymą, Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymą ir Laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymą nustatytas įstaigos vadovų priėmimo į pareigas sąlygas) nustato kitokias priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas sąlygas, taikomos Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos. Vietos savivaldos įstatymo 31 straipsnio 4 dalyje, be kita ko, reglamentuojama, kad seniūnas yra karjeros valstybės tarnautojas. Seniūną į pareigas skiria ir iš jų atleidžia savivaldybės administracijos direktorius, vadovaudamasis šiuo ir Valstybės tarnybos įstatymais. Į seniūno pareigas priimama tik konkurso būdu. Taigi, anot LVAT teisėjų kolegijos, įstatymų leidėjas imperatyviai įtvirtino nuostatą, kad asmuo į seniūno pareigas priimamas tik konkurso būdu. Vietos savivaldos įstatymo 31 straipsnio 4 dalies norma yra speciali Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio atžvilgiu, todėl turi būti taikomas būtent Vietos savivaldos įstatymas.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo Vyriausybės atstovo prašymas patenkintas, paliktas nepakeistu.

2015 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2393-502/2015

Procesinio sprendimo kategorija 35.2

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00536-2015-5

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

55. Teismo kompetencija

Dėl bylos, ginčijant Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio Valdybos sprendimų teisėtumą, priskyrimo bendrosios kompetencijos teismui

Pagrindinėje byloje ginčijami politinės partijos – Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio priimti sprendimai – 2015 m. sausio 7 d. sprendimas patvirtinti kandidatų sąrašą į Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narius ir 2015 m. sausio 24 d. sprendimas išbraukti tam tikrą asmenį iš Vilniaus miesto kandidatų sąrašo.

Specialioji teisėjų kolegija konstatavo, kad Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma yra politinė partija. Politinių partijų įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad politinės partijos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, politinių partijų ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais, savo įstatais bei programa. Minėto įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad politinės partijos veikia pagal savo įstatus, taip pat šio įstatymo 13 straipsnyje numatyta, kad politinės partijos organų sprendimai gali būti pripažinti negaliojančiais Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

Juridinių asmenų organų kompetencija, funkcijos, juridinių asmenų organų sprendimų ginčijimas yra civilinės teisės reguliavimo dalykas (CK 2.81, 2.82 str.). Šioje srityje kylantys ginčai nagrinėtini bendrosios kompetencijos teisme.

ABTĮ 15 straipsnio 1 dalies 12 punkte nustatyta, kad administraciniam teismui priskiriama nagrinėti bylas, kuomet ginčijama visuomeninių organizacijų, bendrijų, politinių partijų, politinių organizacijų ar asociacijų priimtų bendro pobūdžio aktų teisėtumas. Pagrindinėje byloje ginčijami sprendimai yra individualaus pobūdžio sprendimai, jais nėra nustatoma kokių nors bendro pobūdžio taisyklių bei nėra priimti įgyvendinant viešojo administravimo funkcijas, tad keliamas ginčas nepatenka į ABTĮ 15 straipsnio 1 dalies 12 punkte numatytą ginčų kategoriją.

Apžvelgtu atveju nuspręsta, kad byla teisinga bendrosios kompetencijos teismui.

Specialiosios teisėjų kolegijos 2015 m. lapkričio 23 d. nutartis teisingumo byloje Nr. T-142/2015
Procesinio sprendimo kategorija 3.1.2.5
Teisminio proceso Nr.2-68-3-01186-2015-3
[Prieiga internete](#)

61. Procesiniai terminai

61.2. Termino atnaujinimas

Dėl reikalavimo proceso šaliai kartu su prašymu dėl termino atnaujinimo pateikti procesinius dokumentus, kurių pateikimo terminą prašoma atnaujinti

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas atskirasis skundas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria, sprendžiant apeliacinio skundo priėmimo klausimą, konstatuota, jog buvo praleistas apeliacinio skundo padavimo terminas bei atsisakyta šį terminą atnaujinti.

Nagrinėdama šį skundą, LVAT teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad paduodant prašymą dėl termino atnaujinimo, kartu turi būti atliekamas procesinis veiksmas (paduodamas skundas, dokumentai ar atliekami kiti veiksmai), kuriam atlikti praleistas terminas, kitaip negali būti sprendžiamas klausimas dėl procesinio dokumento (kuris nėra paduotas teismui) priėmimo. Tai reiškia, kad paduodant prašymą dėl apeliacinio skundo pateikimo termino atnaujinimo, kartu turi būti atliekamas procesinis veiksmas (paduodamas apeliacinis skundas), kuriam atlikti praleistas terminas.

Kadangi nagrinėtu atveju pateiktas tik prašymas atnaujinti terminą, tačiau apeliacinis skundas pateiktas nebuvo, o pirmosios instancijos teismas turėjo nustatyti terminą šiam trūkumui pašalinti (Administracinių bylų teisenos įstatymo 37 str. 1 d.), atskirasis skundas buvo patenkintas ir apeliacinio skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui spręsti iš naujo.

2015 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1307-602/2015
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00646-2014-6
Procesinio sprendimo kategorija 81

63. Skundas

63.2. Skundo priėmimas

Dėl Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo sutrikimų, kaip pagrindo atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą

Apžvelgiamu atveju pareiškėjas 2015 m. rugsėjo 14 d. skundu, pateiktu elektroninių ryšių priemonėmis, kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, kuris 2015 m. rugsėjo 17 d. nutartimi nustatė terminą iki 2015 m. rugsėjo 30 d. skundo trūkumams pašalinti, o pareiškėjui per nustatytą terminą to nepadarius, 2015 m. spalio 6 d. nutartimi nutarė pareiškėjo skundą laikyti nepaduotu.

Pareiškėjas atskirajame skunde tvirtino, jog Vilniaus apygardos administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 17 d. nutarties laiku negavo ir negalėjo sužinoti skundo trūkumų, kuriuos reikėtų pašalinti, kadangi tuo metu buvo sutrikusi Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo (toliau – EPP) veikla ir, kaip matyti iš Nacionalinės teismų administracijos EPP vartotojams siųstų pranešimų, sutrikimų metu EPP vartotojai galėjo negauti pranešimų apie įvykius bylose, teismo pranešimų apie išsiųstus dokumentus ir pan.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi pareiškėjo atskirojo skundo argumentus, teismų informacinėje sistemoje LITEKO esančius duomenis bei EPP duomenis, konstatavo, jog iš tiesų pareiškėjo nurodytu laikotarpiu egzistavo EPP sutrikimai. Nors teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad minėtus sutrikimus pašalinus pareiškėjas galbūt turėjo galimybę nepraleisdamas numatyto termino pateikti teismui patikslintą skundą, tačiau pažymėjo, jog iš turimų duomenų teismas negali daryti vienareikšmės išvados, kad pašalinus buvusius EPP sutrikimus, Vilniaus apygardos administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 17 d. nutartis pasiekė pareiškėją (sistemoje nėra žymos, kad pareiškėjo atstovas būtų atidaręs procesinį dokumentą). Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, nepaisant to, jog Vilniaus apygardos administracinis teismas laiku ir tinkamai (kaip matyti iš bylos kortelės duomenų) išsiuntė pareiškėjui

2015 m. rugsėjo 17 d. nutartį, neturint duomenų dėl tikslaus jos gavimo ar negavimo laiko, nebūtų teisinga ir pagrįsta netenkinti pareiškėjo prašymo atnaujinti terminą teismo numatytiems skundo trūkumams pašalinti.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, o pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas spręsti pirmosios instancijos teismui iš naujo.

2015 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1311-261/2015

Teismo proceso Nr. 3-61-3-04513-2015-4

Procesinio sprendimo kategorija 63.2

[Prieiga internete](#)

(taip pat žr. 2015 m. lapkričio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1346-624/2015, teismo proceso Nr. 3-61-3-04672-2015-0, procesinio sprendimo kategorija 63.3.8, [Prieiga internete](#))

70. Bylos nutraukimas

70.1. kai byla nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai

Dėl galimybės ginčyti Generalinio prokuroro rezoliuciją pripažinti, kad prokuroras padarė tarnybinį pažeidimą, bet neskirti jam tarnybinės nuobaudos

Apžvelgiamu atveju kilo klausimas, ar Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro sprendimas pritarti teikimui ir pripažinti, jog prokuroras padarė tarnybinį pažeidimą, bet neskirti jam tarnybinės nuobaudos, gali būti ginčijamas administraciniame teisme.

Atskirąjį skundą dėl pirmosios instancijos teismo nutarties nutraukti bylą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija atsižvelgė į LVAT 2015 m. gegužės 28 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eAS-756-575/2015 suformuotą teisės aiškinimo ir taikymo praktiką ir nurodė, kad atsakyti priimti skundą arba nutraukti bylą dėl jos nepriskirtinumo administraciniams teismams galima tik išimtiniais atvejais, kai teismui nekyla jokių abejonių dėl to, kad pareiškėjo ginčijamas aktas nesukelia jam jokių teisinių pasekmių. Vertinimas, ar viešojo administravimo subjekto akto teisėtumas gali būti tikrinamas administraciniuose teismuose, turi būti atliekamas, pripažįstant visuotinio teisminės gynybos prieinamumo principo svarbą. Pagal nusistovėjusią LVAT praktiką, grindžiamą oficialiąja konstitucine jurisprudencija bei tarptautiniais įsipareigojimais, veiksmingos teisminės gynybos prieinamumo principas yra taikomas ir aiškinamas plačiai. ABTĮ 17 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu yra abejonė ar galiojančių įstatymų kolizija dėl konkretaus ginčo priskyrimo, ginčas nagrinėjamas teisme. Išanalizavusi bylos aplinkybes ir ginčo santykiams aktualų teisinį reguliavimą, LVAT teisėjų kolegija apžvelgiamu atveju konstatavo, kad tokia abejonė egzistuoja.

Prokurorų tarnybą, kvalifikaciją, tinkamumą eiti prokuroro pareigas vertina Atestacijos komisija generalinio prokuroro nustatyta tvarka (Prokuratūros įstatymo 33 str. 1 d.). Atestacijos komisija, įvertinusi prokurorą, teikia siūlymus dėl kvalifikacinio rango (Prokuratūros įstatymo 33 str. 6 d.). Už kvalifikacinius rangus yra mokamas darbo užmokesčio priedas (Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo 3 str.). Atestacinė komisija taip pat gali siūlyti paskatinti prokurorą (Prokuratūros įstatymo 33 str. 5 d.). Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2011 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. I-345 buvo patvirtinti Prokurorų atestacijos komisijos nuostatai. Pagal šiuos nuostatus, atlikdama prokuroro tarnybos vertinimą, Prokurorų atestacijos komisija vertina prokuroro procesinę ir neprocesinę veiklą bei jo dalykines savybes (10 p.). Šiuo atveju Komisijai pateikiamas prokuroro tarnybos vertinimo lapas (1 priedas) ir Generalinės prokuratūros Vidaus tyrimų skyriaus (toliau – Vidaus tyrimų skyrius) pažyma apie prokuroro darbo trūkumus: be kita ko, dėl prokuroro atžvilgiu atliktų tarnybinių patikrinimų, tyrimų Prokurorų etikos komisijoje skaičiaus, pagrindų ir baigties. Taigi tarnybinio patikrinimo atlikimo faktai bei konstatuoti tarnybiniai nusižengimai gali daryti realią įtaką Atestacijos komisijos išvadai.

Pagal Prokurorų karjeros tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2010 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. I-99, nustatytą teisinį reguliavimą prokuroro padaryti tarnybiniai nusižengimai parodo (atskleidžia) prokuroro gebėjimus, jo darbo kokybę, organizacinius gebėjimus ir pan.

Be to, generaliniu prokuroru ir jo pavaduotoju gali būti skiriamas tik nepriekaištingos reputacijos asmuo (Prokuratūros įstatymo 22 str. 1 d.). Laikoma, kad asmuo yra nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis nepiktnaudžiauja alkoholiu, nevartoja narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų, nėra įsisteisėjęs teismo nuosprendžiu pripažintas padaręs nusikalstamą veiką, nebuvo atleistas iš tarnybos ar darbo už

šiuurkštų drausmės pažeidimą arba nuo jo atleidimo yra praėję penkeri metai ir jo elgesys atitinka Prokurorų etikos kodekso nuostatas (Prokuratūros įstatymo 25 str. 3 d.). Todėl neatmestina prielaida, jog tarnybinio nusižengimo faktas gali kelti pagrįstas abejones dėl neprikaištingos reputacijos egzistavimo ir tokiu būdu užkirsti kelią prokuroro karjerai.

Sisteminė Prokuratūros įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų analizė LVAT teisėjų kolegijai apžvelgiamu atveju leido priėti prie išvados, jog vien tik tarnybinio nusižengimo konstatavimas, neskiriant tarnybinės nuobaudos, gali turėti realią įtaką prokuroro materialiniams bei karjeros prokuratūros sistemoje interesams. Todėl nepagrįsta būtų teigti, jog ginčijamas aktas, Generalinio prokuroro rezoliucija pripažinti, jog prokuroras padarė tarnybinį pažeidimą, bet neskirti jam tarnybinės nuobaudos, prokurorui akivaizdžiai nesukelia jokių teisinių pasekmių. Prokuroro profesinės karjeros siekis, susijęs, be kita ko, su materialinėmis paskatomis, yra teisėtas interesas, gintinas teisme.

2015 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1348-556/2015

Procesinio sprendimo kategorija 70.1

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03629-2015-1

[Prieiga internete](#)

Dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių, kaip savarankiško administracinės bylos nagrinėjimo dalyko

Apžvelgiamoje administracinėje byloje buvo sprendžiama, ar Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyriaus išduota pažyma apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių gali būti ginčo administraciniame teisme objektu.

Pažymų apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių išdavimas reglamentuojamas Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme bei Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos patvirtintame Pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių išdavimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas). Pagal Statybos įstatymo (redakcija, galiojusi nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2015 m. spalio 31 d.) 34 straipsnio 1 dalį, nebaigtas statyti ar rekonstruoti ypatingas ar neypatingas statinys, taip pat nebaigtas rekonstruoti į ypatingą ar neypatingą statinį nesudėtingas statinys gali būti įregistruotas Nekilnojamojo turto registre Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos išduotos pažymos apie tai, kad statinys statomas be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių, pagrindu.

LVAT teisėjų kolegija, sutikdama su pareiškėjų – šalia vykdomų statybų esančio nekilnojamojo turto savininkų – argumentais, nurodė, kad pirmosios instancijos teismas nutartyje nutraukti bylą nedetalizavo, kokioje konkrečioje procedūroje pažyma laikytina tarpiniu dokumentu. LVAT pažymėjo, kad pažymos išdavimo procedūroje taip pat gali būti priimami tarpiniai dokumentai (raštas apie pateikto prašymo išduoti pažymą trūkumus (Aprašo 8 p.), statinio atitikties statinio projektui patikrinimo aktas (Aprašo 11 p.) ir pan.), tačiau pažyma arba atsisakymas išduoti pažymą yra galutinis (baigiamasis) dokumentas, kuriuo išsprendžiamas prašymas dėl pažymos apie ypatingo ir neypatingo statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių išdavimo. Pažymos paskirtis yra patvirtinti, kad tam tikrame statybos etape statinys yra statomas be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių. Tokio pobūdžio pažyma gali būti pagrindas nebaigtą statyti statinį įregistruoti Nekilnojamojo turto registre. Todėl šiuo aspektu ji yra prilyginama Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 1 punkte valstybės valdžios ar valdymo institucijos sprendimui, kuris yra vienas iš pagrindų įrašyti statinio kadastro duomenis į Nekilnojamojo turto kadastrą. Taigi pirmosios instancijos teismas nepagrįstai ginčo pažymą vertino kaip tarpinį dokumentą. Tik išnagrinėjęs bylą iš esmės, pirmosios instancijos teismas galėjo nuspręsti, ar pažyma sukelia pareiškėjams jų nurodomas teises pasekmes, ar ne.

Byla grąžinta pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2015 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1328-520/2015

Procesinio sprendimo kategorija 70.1

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-00011-2015-5

[Prieiga internete](#)

81. Kiti proceso įstatymų aiškinimo ir taikymo atvejai

Dėl reikalavimų taikos sutarčiai bei teismo vaidmens sprendžiant dėl jos tvirtinimo

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas pareiškėjų atskiras skundas dėl pirmosios instancijos teismo atsisakymo tvirtinti jų pateiktą taikos sutartį.

Administracinių bylų teisenos įstatymo 52¹ straipsnyje įtvirtinta šalių teisė administracinę bylą bet kurioje proceso stadijoje baigti taikos sutartimi. Aiškindamas šią teisės normą, LVAT priminė, kad taikos sutarties sudarymas savaime reiškia, kad tarp šalių yra kilęs konfliktas ir šalys siekia jį išspręsti. Taigi taikos sutarties esmė – tarpusavio kompromiso radimas, nes gana dažnai šalys, siekdamos bendro sprendimo, atsisako tam tikrų jų pozicijas išskiriančių argumentų, reikalavimų ir taip kiek atitolsta nuo pradinės ginčo pozicijos, siekiant rasti bendrą problemos sprendimo būdą. Įstatymų leidėjui įtvirtinus galimybę bylą užbaigti taikos sutartimi, spręsti, ar tokia galimybe pasinaudoti, priklauso šalims, nuo jų priklauso ir derybinės taktikos dėl tokios sutarties sudarymo ir jos sąlygų pasirinkimas. Taigi, kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, sudarydamos taikos sutartį, šalys abipusiu susitarimu sulygsta dėl jos sąlygų, nustato savo teisių ir pareigų balansą, t. y. tokia sutartimi realizuojamas dispozityvumo principas, šalių teisė įstatymo nustatytose ribose laisva valia disponuoti savo materialiosiomis bei procesinėmis teisėmis. Tačiau dispozityvumo principas nėra absoliutus, nes šalių veiksmus kontroliuoja teismas. Dispozityvumas materialiojoje teisėje taip pat nėra absoliutus. Šalys, sudarydamos sutartį, negali nepaisyti imperatyviųjų teisės normų, riboti ar kitaip pažeisti trečiųjų asmenų teisių ir teisėtų interesų; nemažai klausimų įstatyme reguliuojami įsakmiai ir šalys savo susitarimu negali šito keisti. Be to, tam tikri santykiai vienaip ar kitaip liečia kitų visuomenės narių ar visos visuomenės interesus. Tokie materialieji santykiai, jų atsiradimas, raida ir pabaiga nėra vien tik privatus šalių reikalas. Kilus ginčui iš tokių materialųjų santykių, byla taip pat nėra vien tik privati, nes jos baigtis vienaip ar kitaip paveiks ir visuomenės (viešąjį) interesą.

LVAT teisėjų kolegija pripažino, kad apžvelgiamu atveju pirmosios instancijos teismas pagrįstai ir teisėtai tikrino ir nagrinėjo aplinkybes, susijusias su proceso šalių pateiktos taikos sutarties sąlygomis, atsižvelgdamas į byloje nagrinėjamą ginčą ir šio ginčo esmę, tikrino, ar ši sutartis nepažeidžia imperatyviųjų teisės normų, neriboja ar kitaip nepažeidžia trečiųjų asmenų teisių ir teisėtų interesų, viešojo intereso. Todėl nepagrįstais buvo pripažinti skundo argumentai, kad pirmosios instancijos teismas iš esmės atliko ne taikos sutarties tvirtinimo nagrinėjimą, o išnagrinėjo ginčą iš esmės ir išsakė poziciją dėl ginčo esmės. Teismas vykdo teisingumą, taigi jam ex officio tenka pareiga užtikrinti, kad įstatymai nebūtų pažeidžiami į teisminę kontrolę patenkančiuose teisiniuose santykiuose, t. y. kad teismo procesiniais sprendimais nebūtų įtvirtintas neteisėtumas. LVAT taip pat akcentavo, kad teismo patvirtinta taikos sutartis jos šalims turi galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią ir yra priverstinai vykdytinas dokumentas, o byla užbaigiama nepriimant sprendimo dėl ginčo esmės ir yra užkertamas kelias pakartotiniam šio ginčo nagrinėjimui teisme. Be to, taikos sutarčių būtina laikytis, t. y. vienašališkai taikos sutarties negalima atsisakyti. Apibendrinama šiuos argumentus, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad taikos sutartis gali būti sudaroma ir tvirtinama tik teismui pareikštų reikalavimų apimtimi, taikos sutarties sąlygos negali būti faktų konstatuojamosios bei sąlyginės; taikos sutartyje turi būti aiškiai ir apibrėžtai nurodytos šalių tarpusavio teisės ir pareigos, kurias šalys suderino laisva valia ir kurios neprieštarauja imperatyviosiems įstatymų normoms ar viešajam interesui, nepažeidžia trečiųjų asmenų teisių ir teisėtų interesų.

Apžvelgiamoje byloje pirmiausia buvo nustatyta, jog viena iš esminių ginčo sutarties sąlygų buvo pripažinta neaiškia (sąlygos nebuvo aiškiai apibrėžtos), o dėl to, kaip vertino LVAT, negalėjo būti teisme patikrinta, ar jos (sąlygos) atitinka imperatyviosiems įstatymų normoms, neprieštarauja viešajam interesui, nepažeidžia trečiųjų asmenų teisių ir teisėtų interesų.

Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija taip pat atmetė atskirųjų skundų argumentus, kad nustatęs, jog tam tikros taikos sutarties nuostatos negali būti sutarties sąlyga, teismas turėjo šalims pasiūlyti pašalinti tokius taikos sutarties trūkumus vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatyme įtvirtintu skundo trūkumų šalinimo institutu. Visų pirma, taikos sutartis turi išreikšti tiek atsakovo, tiek ir pareiškėjo valią ir siekį taikiai išspręsti administracinėje byloje kilusį ginčą. Be to, proceso įstatyme įtvirtintas skundo trūkumų institutas skirtas pašalinti teismui pateikto procesinio dokumento, neatitinkančio Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatytus turinio bei formos reikalavimus, trūkumus, tačiau dėl taikos sutarties turinio sprendžia tik pačios šalys, todėl teismas negali šalims nurodyti, kaip šalys turi surašyti taikos sutartį.

Atsižvelgus į tai, buvo padaryta išvada, jog pirmosios instancijos teismas neturėjo pareigos nustatyti terminą pašalinti Taikos sutarties trūkumus, nustatęs, kad pateikta Taikos sutartis negali būti teismo patvirtinta.

Dalis apžvelgiamoje byloje nagrinėtų taikos sutarties sąlygų teismo buvo pripažintos nesusijusiomis su administracinėje byloje kilusiu ginču (šia sutartimi iš esmės išspręsti klausimai, dėl kurių išsprendimo įstatymo nustatyta tvarka į teismą nebuvo kreiptasi). Šiuo aspektu LVAT priminė, kad bylos administraciniuose teismuose nagrinėjamos pagal skundus (prašymus), kuriuos pateikia pareiškėjas, tad jis ir nustato nagrinėjimo dalyką ir pagrindą, kurį tik jis pats ir gali tikslinti bei keisti. Nustatydamas tokią pareiškėjo išimtinę teisę, įstatymas tuo nustato dar vieną reikalavimą teismo sprendimui – draudimą peržengti reikalavimų ribas. Teismas negali keisti pareiškėjo reikalavimo, taip pat ir nuspręsti nagrinėti naują, pareiškėjo nepareikštą, reikalavimą. Taikos sutartimi šalys išsprendžia kilusį teisminį ginčą, o teismas, tvirtindamas taikos sutartį, priima nutartį, kuria nutraukia bylą. Tai reiškia, kad ir taikos sutartis gali būti sudaroma ir tvirtinama tik teismui pareikštų reikalavimų apimtimi, o klausimai, dėl kurių išsprendimo įstatymo nustatyta tvarka į teismą nebuvo kreiptasi, taikos sutartimi negali būti sprendžiami. Nustačius, kad prašoma patvirtinti taikos sutartis neatitinka nagrinėjamos administracinės bylos ribų, tokią sutartį atsisakoma patvirtinti.

Šiomis aplinkybėmis LVAT sprendė, kad pirmosios instancijos teismas, nutaręs netvirtinti šioje byloje pateiktos taikos sutarties, priėmė teisėtą bei pagrįstą procesinį sprendimą.

2015 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1279-520/2015

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02626-2012-4

Procesinio sprendimo kategorija 81

[Prieiga internete](#)